

A TENGERPART

NAPILAP.

VI. évfolyam.

FIUME, szombat 1909. szeptember 18.

209. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229.)
Via dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egy hónapra . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET

a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos pett sorja 40 fillér.

Külkereskedelmünk 1907-ben.

A napokban hagyta el a sajtót a magyar áruforgalmi statisztikai állandó értékmegállapító bizottságnak a magy. kir. központi statisztikai hivatal szerkesztésében megjelenő és a magyar szent korona országainak 1907. évi külkereskedelmi forgalmáról szóló jelentése.

E statisztikai kiadvány, mely most már második ízben jelenik meg, hézagot van hivatva pótolni. Az évenként megjelenő és a magyar szent korona országainak 1907. évi külkereskedelmi forgalmára vonatkozó összes adatokat teljes részletességgel és a legkülönbözőbb szempontok szerinti csoportosítással, a hivatal e tárgyú közleménye hozza nyilvánosságra.

De a nyers számadatok nem mutatnak rá azokra a ható okokra, melyek külkereskedelmi forgalmunk viszonylataiban évről-évre esetleges eltolódásokat, módosulásokat hoznak létre. Pedig e ható okok ismerete és föltárása képezi egyik főfeladatát a statisztikai kutatásnak, csak ennek ismerete segítségével vagyunk képesek megváltoztatni, előnyösebb mederbe terelni a külkereskedelemnek ránk nézve esetleg kedvezőtlen alakulását.

És itt segítségül hívja a gyakorlati gazdasági élet szabad levegőjétől elzárt hivatalos statisztika a praktikus közgazdaság, szaktudás embereit, a közgazdasági egyesületek képviselőit, akik tudományos funkciójának reális bázisát rakják le.

Hézagot pótol a jelen kiadvány azért is, mert feltűnteti azokat az irányelveket, okokat és körülményeket, melyeket ezen áruforgalmi értékmegállapító bizottság az egyes áruk egy-egy értékének fontos meghatározásánál követett és figyelembe vett, s ezzel külkereskedelmi forgalmunk értékmérlegének helyességét annak számítási alapjait mintegy a nagynyilvánosság bírálata alá bocsátja.

És főként ez teszi olyannyira nélkülözhetetlenné a bizottság e jelentését, ha megfontoljuk, mily óriási fontossággal bír ez az értékelés, az értékmérlegnek a kiviteli és behozatali forgalom szerinti csökkenése vagy növekedése hazai közgazdaságunk mindenkor helyzetének megítélésénél.

E munkálat a statisztikai adatok kíséretében és fődözete alatt bemutatott ítélet közgazdasági állapotaink felett.

Ezen vaskos kiadványok fárasztó áttanulmányozásától fázik a kényelemszerető olvasó. Pedig úgy tudományos, mint gyakorlati becse nagy. Valósággal eme fáradsággal, türelemmel és nem csekély lelkiismeretességgel összeszerkesztett munkálatot csak kivételesen olvasgatja más, mint szakember, kereskedő, iparos, stb. Tehát voltaképpen ezek látnák reális hasznát e jelentésnek, ha ezzel is, — mint minden évi kiadványával — el nem késne a statisztikai hivatal. 1909 végén az ország 1907. évi külkereskedelmi forgalmának nagyrészt már csak

történeti becse van. És ezt hibájául rójuk föl a hivatalnak — vagy kellő munkaerő hiányában a kereskedelemügyi kormányzatnak. A kelendő időben való megjelenésnek más, technikai akadályai nem fogrog fönn. Az adatoknak már másfél éve birtokában van a hivatal.

A közlemény főbb eredményeit az alábbiakban körvonalazzuk.

A magyar birodalom külkereskedelmi forgalmának értékösszege 1907-ben — a nemes fém és ércpénz forgalom nélkül — közel 3.3 milliárdra szökkent föl. Ez emelkedés rohamosnak mondható, ha figyelembe vesszük, hogy az utolsó két évben a behozatal értéke 21, a kivitel értéke pedig 16%-kal nagyobbodott. A mennyiségi adatok vizsgálata azonban lerontja az emelkedés jelentőségét. A súly szerint kimutatott áruk behozatala — nem annyira a szükséglet növekedése, mint főleg a szükségleten felüli óriási szénzállományok folytán — 50.8 millió q.-ról 63 millió q.-ra emelkedett; ezzel szemben exportunk 67.6 millió q.-ról 66.8 millió q.-ra szállott. 1907-ben tehát exportviszonyaink kedvezőtleneknek mondhatók.

Viszont fogyasztóképességünk sem növekedett, amennyiben a tömegfogyasztás cikkeiből — a szén kivéve — az import nagyjában változatlan maradt, sőt a pamutszövetek importja csökkent is, úgy, hogy „az 1907. év külkereskedelmi forgalmát nem az árucseré élenkülése, hanem a magas értékek, az árak magassága jellemzik.“ Kivitelünkben főleg a gabonának és a lisztnek nagy drágulása szöktette fel az értékösszeget.

1907. évi külkereskedelmi forgalmunk kedvezőtlen tünete az is, hogy ez évben Ausztria domináló szerepe még jobban kidomborodik, mint az előző években. Behozatalunk értékében Ausztria részesedése 1906-ban 76.8% volt, 1907-ben már 77.0%; kivitelünk értékösszegeből az előző évi 71.1%-kal szemben 1907-ben Ausztriára meg már épen 74.5% esik.

Szomorú bizonyosságul szolgálnak ez adatok ama ténynek, hogy egyrészt áruink mennyire rászorulnak a vámsorompók által védett osztrák piacra, másrészt, hogy mennyire fogva tart bennünket a sokszor monopolisztikus helyzetben levő osztrák termelés és közvetítő kereskedelem.

Ausztrián kívül valamelyest jelentősebb forgalmunk csak Németországgal van: behozatalunk értéke 126 millió K (7.6%, 1906-ban csak 109 millió K), kivitelünk értéke pedig 148 millió K.

Jelentős és egyuttal jellemző módosulása 1907. évi forgalmunknak, hogy Szerbiából csak 6.3 millió kor. értékű áru jött hozzánk, míg 1905-ben — a vámpolitikai bonyodalom előtt — még ez összeg 57.3 millió K-ra rugott.

Külkereskedelmi forgalmunk igen kedvezőtlen alakulását mutatja az a tény is, hogy

azokra a cikkekre, melyekre épen gazdag termelésű és fogyasztású nemzeteknek van szüksége, kivitelünknek 1907-ben már majd 80%-a, behozatalunknak ellenben csak egy-negyede esik.

Ezen áruk az élelmezési és élvezeti cikkek, élő állatok, a mezőgazdaság és ipar segédanyagai és ipari nyersanyagok. Az ipari kész termékekből ellenben kivitelünk — a javítási forgalommal és továbbárusítással együtt — csak 191 millió K-t tett, amellyel szemben a behozatal 1.012 millió koronája áll.

Az iparágak közül a malomipar termékein kívül (több 246 millió K); csak a cukoripar mutat kiviteli többletet (több 23 millió K); ellenben Ausztriával szemben forgalmunk a cukoriparban is majd 13 millió K-val passiv, a többi országgal szemben tulajdonképpen 36 millió K-val aktiv.

Az Ausztriával való forgalom e ránk nézve kedvezőtlen alakulása szolgál magyarozatául annak, hogy 1907. évi külkereskedelmi forgalmunk értékmérlegé Ausztriával szemben 67.6 millió K-val passiv, míg általában értékmérlegünk passivitása 1907-ben csak valamivel haladta meg a 34 millió koronát.

UJDONSÁGOK.

— **Térszene.** A városi zenekar ma pénteken este 8 órakor a Piazza Danten terezenét tart a következő műsorral:

1. Leonardi — induló.
2. Wagner — „A Walkürök“ opera.
3. Verdi — Ábránd az „Otello“ operából.

4. Mozart — Török induló.
5. Massenet — Lahore királya.
6. Virgili — „L'Aquila“ népdal.

— **Adakozás.** Az „Adria“ hajóstársaság 24 korona 70 fillért adományozott a gyermekbarát egyesületnek a „Pannonia“ Cunard gőzösön beszédett belépti díjakból.

— **Tengerhajós vállalatok fuziója.** Az utóbbi időben többször híre kelt, hogy a Magy. kir. folyam- és tengerhajózási rt., a Magyar keleti tengerhajózási rt. és az Oriente rt. össze fognak olvadni. Sőt némelyek azt is tudni vélték, hogy az így keletkező új vállalatnak Magyar Lloyd lesz a neve. Amint beavatott helyről értesülünk, ezek a híresztelések nem felelnek meg a valóságnak. Sztérényi József kereskedelemügyi államtitkár nagy egyik kedvenc terve ugyan, hogy a magyar tengerhajós társaságok között valami entete cordiale révén együttes működést biztosítson, de hivatalosan egyik társaságnak sem ajánlotta még a szövetkezést sem, annál kevésbé az egybeolvadást, ami különben több oldalról is heves ellenzésre is találta. A társaságok sem folytattak még ebben az irányban tanácskozásokat és nincs is szándékukban erről a kérdéstről tárgyalni. Némelyik kisebb és most gyöngye eredménytel dolgozó vállalat szívesen látná ugyan, ha a nagyobb és eredményesebb működést kifejtő társaságokkal való egyesülés által megerősödhetnék, de ez csak jámbor kívánság, amelynek teljesülésére semmi kilátás.

— **A magyar tengera'atti hajók sikere.** Pólából jelentik, hogy a haditengerészet részére a fiumei Whitehead-cég által készített egyik tengeralattjáró hajóval Pólában próbameneteket tartottak, amelyeknek eredménye a remélt sikert messze túlhaladja. A próbamenetet háromórás vizalatti uttal kezdték meg, amelynél az elért közepes menetsebesség 9.25 kilométer volt óránként. A hajó mindenütt akadály nélkül sülyedt le a szerződésileg megállapított-mélységig. A következő próbamenetet a tenger színe fölött tartották, amikor az átlagos menetsebesség óránként 11.38 km. volt. A torpedók kilövésével is végeztek kísérleteket, amelyek szintén fényesen beváltak. Ezer méternyi távolból nyolc lövést eszközöltek teljes mentsebesség mellett, ezek közül négyet a tenger színe fölött, négyet pedig a tenger alatt. A kísérlet kitűnően sikerült, mert mind a nyolc lövés talált. Egy mértföldnyi távolságban a megmért maximális menetsebesség tíz csomót tesz ki óránként, ami világrekordot jelent.

— **A nagyszerb pör.** Zágrábi tudósítónk jelenti: A nagyszerb pör tegnapi tárgyalásán Hinkovics védő tovább folytatta beszédét, melyet még mindig nem fejezett be. Az önálló szerb párt politikai irányzatáról beszél, majd azután a horvát-szerb koalíció politikáját fejtegeti.

Elnök figyelmezteti, ne politikáról beszéljen, hanem védenecinek sorsát tartsa szem előtt.

Hinkovics erre izgatottan azt feleli, nem hagyja magának szemére vetni, hogy komédiát űz a közönség kedvéért. Folytatja ezután fejtegetéseit és meg akarja védeni az ügyésztől megvádolt sajtót. Azt mondja ezután, hogy azon cikkeket melyeket az ügyész a lapokból idézett nem oly irányzatúak, mint aminőt azoknak tulajdonítottak és kívánatos volna, hogy ezen újságcikkeket egyáltalán kikapcsolják a per anyagából.

Ezután azt bizonyítja, hogy az ügyész a vádat megváltoztatta és azt mondja, hogy tulajdonképp az első, vagy a második vád ellen adja-e elő a védelem álláspontját.

Az elnök erre azt válaszolja, hogy az ügyésznek joga van megváltoztatni azt, sőt vissza is vonhatja ha akarja. Ezért nem lehet rekriminálni.

Hinkovics további fejtegetései során ellenkezésbe kerül az ügyészszel és az elnökkel, mire az elnök szövegnyomással fenyegeti. Végül ismét a politikai témáról beszél és az önálló szerb párt politikáját fejtegeti. 12 órakor az elnök az ülést félbeszakította és azt délután 3 órára halasztotta.

— **Elrabolt vagy megszökött szakácsnő.** A bécs—fiumei vasútvonalon tegnap éjjel titokzatos eset történt. A Fiume felé haladó gyorsvonat egyik harmadik osztályú fülkéjében egy szakácsnő meg egy szobaleány út egy ismeretlen ur társaságában. Az ismeretlen, kinek a szakácsné nyilván megtetszhetett folyton figyelemmel kísérte a leányt s mikor a vonat Szent Péter állomásra ért, mindketten kiszálltak. A vonat nem sokára megindult, de a szobaleány legnagyobb rémületére sem a szakácsnő, sem pedig az ismeretlen nem szálltak vissza a fülkébe. Eleinte azt hitte, hogy lekéstek a vonatról de aztán a vasúti alkalmazottaktól sikerült megtudnia, hogy a szakácsnő meg az ismeretlen eltávoztak az állomásról. Hogy az ismeretlen kényszerítette e a szakácsnőt a szökésre, vagy a szakácsnő jószántából szökött meg az ismeretlennel azt nem tudni. Különös tézis teszi az esetet, hogy a szakácsnő úgy a pudgyászát, mint a pénzét a fülkében hagyta, melyet barátja a szobaleány vett birtokába.

— **Verekedő szállásadó.** Kiss Erzsébet cselédleány, amíg alkalmaztatása nem volt, Celli Rozália nevű ismerősénél lakott. Tegnap délután, mikor Kiss lakásadóhőjétől el akart hurcolkoni, Celli két korona adósság megfizetését követelte. Minthogy Kiss azt állította, hogy nem tartozik semmivel sem, háziasszonya vissza akarta tartani két csomagját. A csomagok kiadása miatt a két nő között szóváltás keletkezett, majd a vita hevében Celli egy fadarabbal úgy fejbe vágta Kisst, hogy azonnal elborította a vér. A mentők részesítették első segítségben a megsbesült leányt, aki ma szállásadója ellen feljelentést tett a rendőrségen. A vizsgálat megindult.

— **A magyar állam cimere az államvasuti kocnikon.** Kossuth Ferenc kereskedelmiügyi miniszter egy évvel ezelőtt elrendelte az államvasutak igazgatóságának, hogy az összes teherkocnikon, valamint a külföldi forgalomban használt személykocnikon a magyar állam cimere alkalmazzák, hogy ezzel is kellemes módon kifejezésre jusszon a magyar állam önállósága a külföldi érintkezésben. Ez a rendelet közbejött akadályok miatt eddig foganatosítva nem lévén, Kossuth Ferenc kereskedelmiügyi miniszter, ma kiadott rendeletével utasította a magyar államvasutak igazgatóságát, hogy ez intézkedés végrehajtásáról haladéktalanul gondoskodjék.

— **Fiume hajó- és áruforgalma az 1906. és 1907. években.** Ezen a címen jelent meg a napokban a m. kir. központi statisztikai hivatal legújabb közleménye, mely kikötőknek 1906. és 1907. évi hajó- és áruforgalmát a legnagyobb részletességgel, az adatoknak gazdag és értékes csoportosításával mutatja be. Ez a kötet, mely a hasonló tárgyú évi közlemények sorozatát nyitja meg, valósággal hézagpótló munka, mert mindeddig a statisztikai hivatal Fiume hajó- és áruforgalmának csak legfontosabb adatait tette közzé a statisztikai évkönyvekben. A most megjelent munkát ezért tengerhajózásunk érdekeltségi köre, de mindenki, aki közgazdasági életünknek jelenségei iránt érdeklődik, bizonyára örömmel fogja üdvözölni. A kötet bő tartalmából kiemeljük, hogy részletes táblázatok tüntetik fel Fiumének hajóforgalmát hajónemek, országok, a hajók nemzetisége és hajózási vállalatok szerint, még ezeknél is részletesebb táblázatok pedig a kikötő áruforgalmáról adnak kimerítő képet. Ez utóbbi adatok tájékoztatnak arról, hogy az egyes áruk forgalma mely országokkal, mely hajózási vállalatok útján, milyen nemzetiségű hajókon bonyolítottak le; bemutatja továbbá, hogy az egyes hajózási vállalatok mely kikötőkkel közvetítik a forgalmat, hogy fontosabb kikötőkből mely áruk érkeznek stb. A közlemény harmadik része Fiume vasúti állomásainak forgalmát is bemutatja, azt áruk és országok szerint részletezve. Nagyban növeli a kötet értékét, hogy bevezetésekként a kikötő forgalmának tömör, szöveges ismertetését tartalmazza, ehhez pedig a forgalom főbb adatait több évre visszamenőleg összehasonlítható táblázatok csatoloznak. A legfontosabb kérdésekről, így a magyar kereskedelmi tengerészet hajóállományának fejlődéséről, Fiume hajó- és áruforgalmának főeredményeiről 1867-től kezdve nyerrünk hézag nélküli képet. Az érdekes kötet beszerzési ára 4 korona.

— **Megalakult a bosnyák-hercegovinai kamara.** Szerajevóban most nyílt meg ünnepség keretében a bosnyák-hercegovinai kereskedelmi és iparkamara, amely a közös pénzügyi kormány céltudatos politikájának újabb bizonyítéka. A megnyitás alkalmából a közös pénzügyminiszter nevében Hörmann osztályfőnök mondott beszéde, amelyben a kamara megnyitását nemcsak a kereskedelem és ipar fejlődése, hanem az egész közélet és Bosznia Hercegovina kulturális haladása szempontjából jelentős lépésnek tekint. És ebben igazat is mondott Hörmann osztályfőnök. Az új kereskedelmi és iparkamarára jelentős feladatok várnak. A közös pénzügyi kormány mindenkor nagy súlyt helyezett Bosznia és Hercegovina felvirágoztatására és hogy mennyire nem kímélte a pénzt és fáradságot, igazolják azok az alkotások, amelyek az utóbbi években éppen a közös pénzügyi kormány jóvoltából létrejöttek. Bosznia és Hercegovina gazdasági fejlődése azonban korántsem jutott el végpontjához. Az anxió új helyzetet teremtett a két tartományban és most már indokoltabb a monarchiának az a törekvése, hogy Boszniát és Hercegovinát gazdaságilag fejleszteni kívánja. Azt, hisszük, hogy a bosnyák-hercegovinai kamara is ezt a célt fogja szolgálni és ezzel a két ország kereskedelme és ispara számára új éra kezdődik. Azt azonban elvárja az új kamarától a magyar gazdasági közvélemény, hogy tevékenysége alatt szemmel fogja tartani a magyar gazdasági érdekeket, legalább is annyira, mint az osztrák érdekeket. Az ünnepies megnyitás után megajtották a kamarai választást. Elnökké Berkovics Nikolát, az országos Bank igazgatóját választották, míg az alelnöki tisztelet Salom Jézua bankár tölti be.

— **Az agyonszurt menyasszony boncolása.** Tegnap délután három órakor boncol-

ták fel a temető halottsházában Rutar Giovanna 18 éves leányt, akit a napokban Jelsán annyira összekéselt vőlegénye, hogy sérüléseibe belehalt. A boncoló bizottság megállapította, hogy a szerencsétlen leány a hasán szenvedett két súlyos szúrás következtében halt meg. A vérengző vőlegényt a csendőrök Castnuovo közelében letartóztatták további intézkedésig az ottani börtönbe zárták.

— **Hadihajóink a külföldön.** Pólából jelentik: A pólai tengernagyi hivatalhoz érkezett távirati értesítés szerint a „Panther” nevű hadihajó e hónap 12-én Ceylon-sziget Colombo kikötőjébe érkezett, ahol 14 napig fog tartózkodni; az Erzhergog Friedrich, az Erzhergog Ferdinand Max, valamint a Pandur nevű hadihajók e hónap 12-én 9 napi tartózkodásra Alexandriába, míg Kaiserin Elisabeth csatahajó e hónap 13-án Cifuba érkezett, ahol 2 napig fog horgonyozni. A hadihajókon minden rendben van.

— **Öngyilkossági kísérlet a börtönben.** Bertetich Benjamin 20 éves fiatalember tudvalevőleg tegnapelőtt délelőtt a rendőrség börtönében öngyilkos szándékkal késsel a hasába szurt. Bertetich állapotában javulás állott be. Az orvosok véleménye szerint nyolc napon belül felgyógyul.

— **Zágrábi pénztintézet tőkeemelése.** A zágrábi kereskedelmi és iparbank Rt. alapítóját 650,000 K-ról 1.200,000 K-ra emelte fel, 3000 drb 200 koronás új részvény kibocsátásával.

— **Letartóztatott cselédleányok.** Kovacevics Mária 24 éves és Kovacevics Cecilia 34 éves goszpicsi helynélküli cselédleányokat a rendőrség letartóztatta éjjeli csavargásért Büntetésük kitöltése után hazatoloncolják őket.

— **Éjjeli botrány.** Raicovich Romano 52 éves arcai napszamos ma éjjel részeg állapotban nagy botrányt csinált a város utcáin. A rendőrök a rendőrségre kísérték, ahol éjjeli csendháborításért letartóztatták.

— **Céllövészet az országot mellett.** Conciacich József rastocinei lakos a napokban az országot mellett célbálvöldözött. A rendőrbíróság Conciacichot egy napi fogházra átváltoztatható 8 korona pénzbüntetésre ítélte.

— **Torpedóhajó Fiumében.** Hadiengerezésünk „Kigyó” nevű torpedóhajója tegnap délután Pólából ideérkezett s ma reggel 8 órakor elhagyta kikötőnk.

— **Új világítótorony.** A napokban a révhivatalnál előterjesztést tettek, hogy Lissa mellett a Pomo sziklaszirten világítótoronyt építsenek. A veszedelmes sziklasziget közelében a Cunard kivándorlási hajók, az osztrák Lloyd és az Austro-Americana gőzösei haladnak el s csak a véletlenek köszönhető, hogy eddig szerencsétlenség nem történt. Emelítésre méltó, hogy ugyanazon részről már többször kérték a világítótorony megépítését, a kérelemnek azonban sügertesek ellenére sem lett eredménye.

Távirat ◀▶ Telefon.

A miniszterelnök Bécsben.

BUDAPEST, szept. 17. Wekerle Sándor miniszterelnök ma Bécsbe utazott, hogy részt vegyen a holnap délelőtt tizenegy órakor kezdődő folytatólagos minisztertanácson. Wekerle bécsi tartózkodását három napra tervezi.

Apponyi a királynál.

BÉCS, szept. 17. Apponyi Albert gróf kultuszminiszter ma reggel Bécsbe érkezett s a magyar házban szállott meg. Délelőtt fél-tizenegyig dolgozott, majd Schönbrunnba hajtattott, ahol pontban tizenegy órakor jelent meg a király dolgozószobájában. A kihallgatás másfél óráig tartott. Apponyi az audiencia után visszatért Bécsbe s a magyar házban összegyűlt újságíróknak kijelentette, hogy a tárcája körébe tartozó több igen fontos ügyről tett jelentést a királynak. Egy újságírónak arra a kérdésére, hogy a kihallgatáson a politikai helyzet szobá került-e, Apponyi nem válaszolt.

Osztrák miniszterek a királynál.

BÉCS, szept. 17. A király Apponyi Albert gróf miniszter kihallgatása előtt Aehrenthal gróf külügyminisztert és Bienerth báró osztrák miniszterelnököt fogadta hosszabb magán kihallgatáson.

Szociálista gyűlés Aradon.

ARAD, szept. 17. Az aradi szociálista párt ma engedélyt kért a rendőrségtől, hogy vasárnap délután népgyűlést rendezhessen a Kosuth szobor előtt. A rendőrség azonban azzal az indokolással, hogy a szobrot abban az időben nagyszámu idegen fogja megtekinteni, a gyűlés megtartását nem engedte meg. Nem kifogásolta ellenben a rendőrség, hogy a szociálisták a város más részén tartsanak gyűlést.

Peary a déli sarkon?

BERLIN, szept. 17. Londonból táviratozták, hogy Peary és Barty kapitány elhatározták, hogy a déli sarkra expedíciót indítanak. Az expedícióhoz szükséges felszerelés a „Roosevelt” gőzösön van.

Peary néger szolgája megerősíti azt, hogy ő segített Pearynak az amerikai lobogót az északi sarkra kitűzni

Uj nagyváradi püspök.

BÉCS, szept. 17. Itt elterjedt hírek szerint Apponyi a mai kihallgatáson terjesztette elő Lányi József címzetes püspöknek nagyváradi püspökké való kinevezését. Lányi hosszabb ideig Ferenc Ferdinánd trónörökösét tanította a magyar nyelvre.

Meghosszabbított vizsgálati fogság.

SZABADKA, szept. 17. A Haverda Mária ügyében letartóztatott Klein Pál Lipót vizsgálati fogságát a vizsgálóbíró három hónappal meghosszabbította. Klein a meghosszabbítás ellen felfolyamodást jelentett be.

Apagyilkos leány.

DÉVA, szept. 17. A lapok röviden megemlítették, hogy Bába János itteni községi esküdtet vérbefagyva holtan találták meg egy árok partján. A vizsgálat megállapította, hogy az esküdtet a saját leánya gyilkolta meg. A leányt a csendőrség letartóztatta, aki bevallotta, hogy a gyilkosságot ő követte el, mert apja, édes anyja halála óta sokat ivott s attól félt, hogy elzúllik és a vagyont elkölti.

Perzsa rablóbandák.

TIFLISZ, szept. 17. A perzsa határon lévő Belesunarból jelentik, hogy ott nagyszámu perzsa rablóbanda bukkant fel. A határrendőrség dandárparancsnoka táviratozza a kerületi főnöknek, hogy 4000 alár négy versztnyire a hegyi őrség állomáshelyétől táborozik és az őrséget megtámadni készül. Ennek következtében a Salin-ezred ideiglenes parancsnoka parancsot adott, hogy a határőrségnek elegendő legénységet bocsássonak rendelkezésére. Békés kereskedők közlései szerint a perzsa forradalmárok összeköttetésben állanak a nomád törzsekkel, akiket rá akarnak venni, hogy orosz földre betörjenek és itt raboljanak, fosztogassanak, — miután ez idő szerint nincsenek csapatok a határon.

Meggyilkolt bankár.

PÁRIS, szept. 17. Speszt Gyula jónévu párisi bankárt nyaralójában meggyilkolva találták. Azt hiszik, hogy a bankár rablógyilkoságnak lett az áldozata.

Hírek Törökországból.

KONSTANTINÁPOLY, szept. 17. A lapok szerint a tegnapi minisztertanács a Montenegróval kötendő határegyezményről és a Görögországgal kötendő postai egyezményről tárgyalt.

A lapok jelentik, hogy a török csapatok Medina körül nagy győzelmet arattak a beduinok felett.

Bombarobbanás

tizenkét halottal.

REGGIO DI CALABRIA, szept. 17. Riaccen tegnap egy Fucci nevű tűzijáték készítő özvegyének házában bombarobbanás történt, melynek következtében az illető ház, valamint egy szomszédos ház összedőlt. A szerencsétlenségnek tizenkét halott és két sebesült áldozata van. A hatóság zigorú vizsgálatot indított.

Kobelt és Vidákovics

Bristol kávéháza

ABBAZIA.

ESTÉNKÉNT

BARCZA JENŐ

kaposvári cigányzenekara hangversenyez.

Utolsó hajó Fiuméba este 11 órakor.

Dr. Pachany A.

fogorvos áthelyezte lakását és rendel a szerb egyesület házában (Casa della Comunità szerbo-ortodossa) Via Porto 2.

Izletes magyar konyha kapható a

Feldbach vendéglőben

Fiume, Castello utca (Kucich ház) a törvénytöréssel szembe. Előzékeny kiszolgálás. Kitűnő italok. Olcsó árak.

Előfizetőknek ebéd és vacsora havi 20.— 24.— és 28.— frtért.

Számos látogatást kér RISTL LIPÓT vendéglős

BULIAN H. ABBAZIA

(Palace Bellevue)

Legfinomabb ékszerárak párisi és bécsi mintára. Apart ujdonságok morettiben, korallokban és abbaziai emlékekben. Saját javítóműhely Olcsó árak.

Átköltözés miatt egy

teljes lakásberendezés

részben vagy egészben eladó. Villa Ružić 9. l. em. ll.

Mindennapi italom:

Szent István

■ ■ védjegyü ■ ■

Dupla Maláta

■ ■ Sör ■ ■

Üdit!
Gyógyit!

Mindenütt kapható.

MAGYAR VENDÉGLŐ

Fiume, Riva Szápáry, az Adria palota mellett
Egyedüli magyar étterem.

Kizárólag magyar konyha.

Közvetlen termelőktől beszerelt magyar borok. Kitűnő villás reggeli.

Mérsékelt árak.

Az átutazó és a helybeli magyarság találkozó helye. Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók.

A Kobrak - czipőgyár

hirneves gyártmányainak egyedüli lerakata
Vértess S. - Fiume

Via Governo 10 (Corso) az Adria palotával szembe.

Óriási választék mindennemű férfi- női- és gyermek-cipőben
garantált elsőrendű minőség.

BAUER GRÜNWALD A magyarok OTTHONA
GRAND HOTEL D'ITALIE

VELENCÉ-BEN

VELENCE

Elsőrendű szálló. — Kitűnő konyha.

Büchler L. Abbazia

(a Stefania szállóval szemben).

Férfidivat különlegességek a legelőkelőbb uri közönség számára.

Magyar cég!

Szabott árak!

Bérbe adó a susáki oldalon egy gyönyörű szép fekvésű, egészséges, pormentes és erdővel körülövezett **kis birtok**, majdnem két hold szőlővel és gyümölcsösökkel, — két szép családi házzal és gazdasági épületekkel. A birtok igen alkalmas a tehenészet, sertés hizlalda és baromfi tenyésztés esetleg nyári mulató berendezésére. Az egész birtok évi bére 2400.— kor. Fele is kiadható esetleg hozzá társ elfogadtatik. Cim a kiadóhivatalban.

Bratovich G. N.

könyvkötészete átköltözött a Castello utca 9. számú Kucich-házba. Telefon sz. 766. Minél számosabb megrendelésért esedezik továbbra is

Bratovich G. N.

Még azokat is, akik éveken át mást használtak, meghódította a valódi

ERŐ SÓSBORSZESZ,

mert mindazt egyesíti magában amit egy igazán jó és hatásos házszerzől várni lehet. Öre az egészségnek, fertőtlenít, erősít és edzi az izmokat, fájdalomcsillapító. Páratlan mint szájviz, haj- és bőrápolószer.

Szükséges minden háztartásban. Kapható mindenütt 30 fill., 40 fill., 1 és 2 koronás üvegekben.

Postán 10 kis üveget 3 koronáért küld utánvéttel vagy a pénz előzetes beküldése után.

KOSMOS laboratorium, GYŐR. Kapható mindenütt.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÓGYSZERTÁRA

a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszappanok, az összes ásványvizek, toalett-cikkek és szépitőszerek stb. stb.

Butorozott utcai szoba,

külön bejáratú a lépcsőházból, egy ur részére azonnal kiadó. Via degli Orti 3. II. em. 5.

Kiadó lakás.

A Belvedere Superiore kiadó egy szobából álló minden modern kényelemmel felszerelt lakás, melynek külön kertje van. Kilátás a tengerre. Felvilágosítást ad a kiadóhivatal.

Butorcsomagolást

gyékény és szalma közé, átköltöztetést és butorszállítást butorszállító kocsiban pontosan és jutányosan elvállal.

FRANK G.

Fiume, Via Germania 11. III. em.

Hölgyek részére nélkülözhetetlen.

Legjobb szépitő szer a Földes-féle MARGIT Crème.

Pár nap alatt biztosan eltávolít szeplőt, májfoltot, pattanást, bőratkát (Mitesser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat és az arcot fehérré, simává varázsolja, üdít és fiatalít.

Ára: kis tégely 1 korona, nagy tégely 2 korona.

Kiváló toalett-cikkek: Margit-hölgypor (3 színben) 1.20 kor., Margit-szappan 70 fillér., Margit-fogpép 1 kor., Margit-arcviz 1 korona. Kapható Fiumében: Babic Hinkó, Catti György, Ernest Benco drog., Prodam Johan, Franco Prodam, Jechel Francesco drog., dr. Mizzan Adorján, Pavacich Fratelli dr. gyógyszerész.

Páratlan és csodás hatású!

Önködjünk utánzatoktól!

SPIRID MARCETTA ORIENT

kávéháza

FIUME, Zichy tér 3.

Előzékeny kiszolgálás.

Minden este Sárközy Elemér cigányzenekara hangversenyez.

Modern

hálószobák és ebédlő divánok

eladok

Garami József

kárpitos mesternél Corsia Deák 38.

Lido-Velence Splendide szálló

Villa Principessa Giovanna

Tulajdonosok: FRATELLI CARRARO

Elsőrangú, újonnan épített szálló gyönyörű, csendes fekvésben, remek kilátással a lagunákra és Velencére. Nagy előcsarnok terraszok, villanyvilágítás, lift, központi fűtés, dohányzó, billiárd, olvasó- és hölgyterem. Külön lakásrészek fürdővel és toalette-helyiséggel. Tágas kert.

Penzió és külön megállapodások

családok részére igen mérsékelt áron.

Nagy étterem. — Elsőrendű konyha és kiszolgálás.

Pilzeni és müncheni sör.

Megnyilt!

Megnyilt!

Az újonnan átalakított „Monte Verde“ vendégő kerthelyisége. Kötőnő kiszolgálás. Finom ételek és italok. Naponta cigányzene.

A magyarok legkellemesebb szórakozó helye.

A vendéglős.

Nem kell többé tésztát otthon készíteni.

Friss tojással bolognai módra készült tészta kapható a vásárcsarnok 23—25—27—29. sz. rekeszeiben.

PONZECCHI R. U. tésztagyárában P. Ürményi 2. - Fiume - Vicolo Bottai Telefon 777. sz.

Olasz tészták raktára. Paradicsom és konzervek raktára.

Hirdessen „A TENGERPART“ napilapban!

„A Tengerpart“ immár hatodik évfolyamban jelenik meg és oly elterjedésnek örvend, a milyent eddig Fiumében egyetlen egy magyar lap sem tudott felmutatni.

„A TENGERPART“ minden hirdetése eredménynyel jár.

Kiadóhivatal: Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház.

Telefon 229. sz.

Ugyanott vétetnek fel előfizetések is bármely naptól kezdve.

Telefon 229. sz.

„A Tengerpart“ független és szókimondó irányával szerezte meg népszerűségét és olvasottságát.

KIADÓTULAJDONOS: „A TENGERPART“ LAPKIADÓ VÁLLALAT.

Felülső szerkesztő MURAI JENŐ.

NYOMATOTT A QUARNERO NYOMDABAN FIUME